

УДК 37.013

DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2023.17.11>

Євгеній СПІЦИН, канд. пед. наук, проф.
ORCID ID: 0000-0001-8385-4789
e-mail: spizin.evg@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Вікторія ЛЕЩЕНКО, асп.
ORCID ID: 0000-0001-6899-4484
e-mail: victoriia.leshchenko@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРОГНОСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ: СУТЬ І МІСЦЕ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНДАРТІ

Презентовано результати аналізу суті поняття "прогностична компетентність учителя". Під прогностичною компетентністю автори розуміють здатність учителя розуміти потреби учнів і передбачати можливі шляхи їхнього розвитку, що включає в себе здатність спостерігати за учнями, аналізувати їхню поведінку й надавати своєчасну та відповідну підтримку (Джером Б. Гарднер). Прогностична компетентність учителя передбачає не лише майбутні результати, але й здатність адаптуватися до змін і створювати ефективні освітні стратегії. Прогностичну компетентність можна розглядати як здатність вчителя розуміти потреби учнів і передбачати можливі шляхи їхнього розвитку; це полягає не лише в передбаченні майбутніх результатів, але і в здатності адаптуватися до змін, створювати ефективні освітні стратегії.

Як показує проведений аналіз, прогностична компетентність є важливою для вчителів, оскільки вона дозволяє їм виявляти учнів, які мають складнощі в навчанні, і надавати їм необхідну підтримку, розробляти індивідуалізовані програми навчання, які враховують потреби учнів, планувати уроки й діяльність, які цікаві для учнів, створювати позитивне та сприятливе освітнє середовище, де учень може успішно навчатися.

Проведено порівняльний аналіз структури прогностичної компетентності у професійних стандартах учителя в Україні та Японії. Зокрема, в Японії прогностична компетентність учителя передбачає здатність враховувати потреби певного покоління, генетичну передачу досвіду, що пов'язано з тим, що в японській культурі великого значення надають традиціям і домашнім цінностям. Вважається, що досвід, який людина отримує від предків, впливає на їхню особистість і визначає їхній шлях у житті. Прогностична компетентність вчителя в Японії ґрунтується на загальних цінностях японської освіти, таких як відповідальність, гармонія й незалежність.

Ключові слова: прогностична компетентність учителя, професійний стандарт учителя, система вищої освіти, підвищення кваліфікації вчителів, генетична передача досвіду, Японія.

Вступ

Упродовж останніх років як і вітчизняні, так і зарубіжні науковці констатують зниження рівня мотивації навчальної діяльності у здобувачів загальної середньої освіти (OECD Future of Education and Skills, 2030).

Найпомітніше це виявляється на рівні початкової освіти, оскільки саме в цей період домінантним внутрішнім мотивом для учнів є задоволення їхньої потреби в дослідженні об'єктів довкілля шляхом розширення інструментарію таких досліджень (за рахунок освітніх галузей, визначених державним стандартом початкової освіти). Це передбачено й Концепцією концептуальних засад реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" (Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа, 2021).

Утім, незважаючи на те, що розробники освітніх стандартів використовують засоби прогнозування й моделювання, зміст освітніх стандартів, зокрема початкової освіти, зазвичай не задовольняє потреби тих поколінь, які за ними навчаються. Цю тезу підтверджують і результати дослідження Організації економічної співпраці (OECD) "Майбутнє освіти та навички 2023", у яких констатовано, що світові освітні стандарти часто не встигають задовольняти потреби суспільства, а часом навіть спричиняють негативний вплив (OECD Future of Education and Skills, 2030).

Це можна пояснити тим, що під час розробки освітніх стандартів колективи часто концентруються на визначенні компетентностей, які є необхідними для подальшого життя, і визначенні циклів (логіки) їхнього формування, зважаючи на власний досвід.

Водночас розробники освітніх стандартів рідко враховують або взагалі не враховують той факт, що представники кожного прийдешнього покоління мають різні пізнавальні здібності, що, насамперед пов'язано із

природними механізмами передачі досвіду й набуття його в передшкільному віці. Це підтверджують і результати дослідження щодо еволюції використання гаджетів людьми (Educational Neuroscience, First Edition. Edited by Denis Mareschal, Brian Butterworth and Andy Tolmie, 2014).

Покоління X (1965–1979) стало першим поколінням, яке "познайомилось" зі смартфоном. Однак взаємодія зі смартфонами значної кількості людей розпочалась у досить зрілому віці. Відповідно представники цього покоління не мали задатків до користування девайсами, тому фактично вони з "чистого аркуша" формують нейронні зв'язки для цього. А це впливає на швидкість оволодіння ними цифровою компетентністю.

Наступне покоління Y (1981–1995) у своїй структурі мозку ще не мала задатків до контакту з цифровими пристроями, однак "знайомство" зі смартфонами відбувалось у тому віковому діапазоні. Відповідно прийдешнє покоління "Зумерів", за рахунок достатнього контакту покоління Y, у структурі мозку вже мали певні сталі "шаблони" нейронних шляхів, що дозволяють оволодіти цифровими навичками набагато швидше.

За таким самим принципом відбувається передача цифрового досвіду й надалі. Сучасні трирічні діти демонструють цифрові вміння, що були притаманні дорослим попереднього покоління. Тому педагогічні працівники часто зіштовхуються зі складнощами в мотивації здобувачів освіти, оскільки ті вже оволоділи деяким програмним матеріалом і потребують переходу на наступну ланку формування відповідних умінь, однак освітні стандарти й навчальні програми не забезпечують цього.

Відповідно виникає потреба в набутті вчителями умінь, що дозволяють їм визначати потреби теперішнього та прогнозувати потреби майбутнього покоління, і відповідно корегувати зміст освітніх програм.

Мета дослідження. Визначити відмінності у структурі і змісті прогностичної компетентності в українському та японському професійних стандартах вчителя в контексті врахування генетичного досвіду.

Результати

Ця тема дослідження є недостатньо розробленою українськими та зарубіжними науковцями, оскільки їхні дослідження в контексті розвитку прогностичної компетентності вчителя розглядаються дослідниками переважно окремо по кожній країні, і здебільшого пов'язані із загальним трактуванням суті поняття, і прогнозуванням зовнішніх ситуацій, що визначають перелік компетентностей, необхідних для ефективного функціонування людини в них, тобто без урахування вже наявних знань.

Джером Б. Гарднер вважає, що прогностична компетентність є важливим компонентом множинних інтелектів. Прогностична компетентність – це здатність розуміти потреби учнів і передбачати можливі шляхи їхнього розвитку. Вона включає вміння спостерігати за учнями, аналізувати їхню поведінку й надавати їм своєчасну та відповідну підтримку.

Джером Б. Гарднер підкреслює, що прогностична компетентність вчителя не лише передбачає майбутні результати, але й здатність адаптуватися до змін і створювати ефективні навчальні стратегії; стверджує, що прогностична компетентність є ключовим фактором успіху вчителя. Учителю, який має прогностичну компетентність, може надавати своїм учням найкраще можливе навчання.

Дж. Гарднер розглядає прогностичну компетентність як здатність вчителя розуміти потреби учнів і передбачати можливі шляхи їхнього розвитку; Гарднер підкреслює, що прогностична компетентність учителя полягає не лише в передбаченні майбутніх результатів, але й у здатності адаптуватися до змін і створювати ефективні навчальні стратегії (Gardner, Gerald Brossseau, 1991).

Інші науковці, наприклад Л. Хемонд, наголошують на важливості прогностичної компетентності вчителя для підтримки індивідуалізованого навчання та забезпечення успіху кожного учня; вона стверджує, що прогностична компетентність допомагає вчителям аналізувати потреби учнів і розробляти індивідуалізовані підходи до навчання (Hammond, 2023).

Л. Хемонд визначає прогностичну компетентність як здатність вчителя "передбачати майбутнє навчання учнів" (Hammond, 2023). Вона стверджує, що прогностична компетентність є важливою для вчителів, оскільки вона дозволяє їм:

- Ідентифікувати учнів, які мають труднощі в навчанні, і надати їм необхідну підтримку.
- Розробити індивідуалізовані програми навчання, які відповідають індивідуальним потребам учнів.
- Планувати уроки й діяльність, які є цікавими та мотивуючими для учнів.
- Створювати позитивний і підтримуючий навчальний середовище, у якому учні можуть успішно навчатися (Hammond, 2023).

Л. Хемонд наводить приклади того, як учителі можуть використовувати прогностичну компетентність для підтримки індивідуалізованого навчання та забезпечення успіху кожного учня. Наприклад, учитель може використовувати прогностичну компетентність, щоб:

- Ідентифікувати учнів, які мають труднощі в читанні, і надати їм додаткові заняття з читання.
- Розробити індивідуалізовану програму навчання для учня, який має проблеми з математикою.

- Планувати уроки історії, які цікаві та мотивуючі для учнів різних рівнів знань.

- Створити позитивний і підтримуючий навчальний середовище для учнів з особливими освітніми потребами (Hammond, 2023).

Л. Хемонд закликає вчителів розвивати свою прогностичну компетентність, оскільки вона є важливою для підтримки індивідуалізованого навчання та забезпечення успіху кожного учня. Вона стверджує, що вчителі, які мають прогностичну компетентність, можуть надавати своїм учням найкраще можливе навчання.

Прогностичну компетентність в українському професійному стандарті вчителя досліджували багато вчених, зокрема О. Андрусишина у праці "Прогностична компетентність вчителя: теоретико-методологічний аспект", І. Доценко у праці "Прогностична компетентність вчителя: психологічний аспект", Л. Савчук у посібнику "Прогностична компетентність вчителя: педагогічний аспект". У своїх працях ці вчені розглядають прогностичну компетентність учителя як одну з найважливіших професійних компетентностей, яка дозволяє вчителю ефективно керувати освітнім процесом, забезпечувати успішність учнів у навчанні й розвивати їхній творчий потенціал.

Основним документом, який на законодавчому рівні регламентує зміст прогностичної компетентності в контексті освіти, є професійний стандарт учителя (Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти, 2020). Згідно з положеннями цього документу прогностична компетентність учителя передбачає володіння вміннями прогнозувати результати освітнього процесу і планувати його відповідно до них. Тобто цю компетентність у професійному стандарті вчителя розглядають винятково як здатність планувати освітній процес відповідно до очікуваних результатів державного стандарту певного рівня освіти.

Відповідно більшість українських науковців трактують прогностичну компетентність учителя як його здатність аналізувати та передбачати різні ситуації, що виникають в освітньому процесі, а також розробляти стратегії та плани дій, спрямовані на досягнення очікуваних результатів і задоволення індивідуальних потреб учнів переважно в контексті особливостей сприйняття навчального матеріалу. Водночас визначають, що прогностична компетентність охоплює не лише на вміння прогнозувати майбутні результати, але й вміння враховувати поточні та майбутні виклики, які можуть виникнути в освітньому середовищі.

Також визначають, що сформованість прогностичної компетентності виявляється в тому, що вчитель розуміє важливість використання індивідуального підходу під час навчання, урахування потреб здобувачів освіти та здатності передбачити можливі складнощі. Такі вчителі виявляють здатність підбору методів і стратегій навчання відповідно до потреб кожного учня, створюючи стимулююче і сприятливе навчальне середовище. Прогностична компетентність вчителя є основою для індивідуалізованого навчання та врахування різноманітних особливостей учнів.

Також прогностична компетентність вчителя передбачає сформованість вміння передбачати можливі наслідки своїх дій і розробляти стратегії для їхнього запобігання або подолання. Учителі мають виявляти здатність аналізувати можливі складнощі, які можуть виникнути під час навчання, і виявляти потенційні проблеми з розвитком учнів. Це допомагає їм попередньо планувати та приймати рішення, спрямовані на мінімізацію можливих проблем і підтримку успіху кожного учня.

Деякі науковці визначають складовою прогностичної компетентності здатність вчителя адаптуватися до змін у суспільстві й освітньому середовищі. Утім, виявляється ця здатність у вмінні вчителя використовувати сучасні підходи й інновації, що можуть поліпшити процес навчання й розвиток здобувачів освіти. Це включає знання про нові технології, методи навчання та підходи до оцінювання. Учителі з прогностичною компетентністю здатні адаптувати свою практику до швидкозмінних умов.

Прогностична компетентність учителя також включає у себе здатність працювати з батьками й іншими зацікавленими сторонами, щоб спільно досягати навчальних цілей. Учителі зі сформованою прогностичною компетентністю вміють ефективно залучати батьків до планування й корекції освітнього процесу. Це вміння так само сприяє зміцненню партнерства між школою та сім'єю, поліпшенню комунікації та спільній підтримці учнів у їхньому навчанні й розвитку.

Прогностична компетентність вчителя також виявляється у його здатності управляти часом і ресурсами. Учителі з прогностичною компетентністю знають, як планувати й організовувати свій робочий час, приділяти належну увагу різним аспектам освітнього процесу та забезпечувати ефективне використання доступних ресурсів. Ця складова також виявляється у здатності вчителів моделювати можливі "сценарії" уроків і вибудовувати відповідні алгоритми дій до них. Це так само дозволяє вчителям ефективно використовувати час і ресурси для досягнення навчальних цілей.

У Японії під прогностичною компетентністю вчителя розуміють:

- здатність аналізувати навчальні досягнення учнів і визначати їхні сильні та слабкі сторони;
- здатність прогнозувати труднощі, які можуть виникнути в учнів у процесі навчання, і розробляти заходи щодо їхнього подолання;
- здатність проектувати перспективи розвитку учнів на основі їхніх індивідуальних особливостей і можливостей;
- здатність ураховувати потреби певного покоління, генетичну передачу досвіду.

У Японії у прогностичну компетентність вчителя входить вміння враховувати потреби певного покоління, генетичну передачу досвіду. Це пов'язано з тим, що в японській культурі велике значення приділяється традиціям і родинним цінностям. Зважається, що досвід, який людина отримує від своїх предків, впливає на її особистість і визначає її шлях у житті. Тому вчителі в Японії враховують вплив покоління і генетичної передачі досвіду на розвиток своїх учнів. Наприклад, учителі можуть використовувати традиційні японські методи навчання, які передаються з покоління в покоління. Вони також можуть розповідати своїм учням про історію їхньої родини і про цінності, які цінуються в їхньому суспільстві. Це допомагає учням краще зрозуміти себе і своє місце у світі. Використання прогностичної компетентності вчителя, яка враховує потреби певного покоління, генетичну передачу досвіду, дозволяє вчителям більш ефективно навчати своїх учнів і допомагати їм розвивати свій потенціал.

Суть прогностичної компетентності вчителя в Японії виявляється у його здатності прогнозувати навчальні результати, розвиток учнів і їхню особистість, а також розв'язувати потреби учнів для забезпечення їхнього успіху в навчанні та житті. Японська система освіти наголошує на індивідуальному розвитку учнів і формуванню компетентностей, які допоможуть їм стати активними й успішними учасниками суспільства.

Прогностична компетентність учителя в Японії базується на загальних цінностях японської освіти: взаємна повага, відповідальність, гармонія та самостійність. Учитель повинен враховувати ці цінності під час планування, прогнозування та реалізації навчальних програм.

Прогностична компетентність передбачає володіння вчителем педагогічними стратегіями, що дозволяють прогнозувати й адаптувати навчальні процеси до потреб та індивідуальних особливостей учнів. Учителі використовують різні методики та підходи, які дозволяють прогнозувати та підтримувати успіх учнів.

Сформована прогностична компетентність є складовою професійних стандартів практично всіх держав, зокрема Японії.

Учительська професія в Японії є однією із найпрестижніших і найвідповідальніших. Учителі відповідають за навчання та виховання молоді, а також за формування майбутніх громадян країни.

Учителі в Японії мають здатність індивідуально планувати освітні процеси, ураховуючи потреби та здібності кожного учня. Вони вивчають особливості кожного учня, їхні навички, інтереси й потреби, щоб створити навчальну програму, що відповідає їхнім індивідуальним характеристикам.

Учителі в Японії мають розвинені навички оцінювання знань, умінь і навичок учнів. Вони використовують різноманітні методи оцінювання, щоб прогнозувати успішність учнів, виявляти потреби для подальшого розвитку та забезпечувати зворотний зв'язок. Учителі в Японії активно співпрацюють із батьками та спільнотою, щоб прогнозувати й забезпечувати навчання учнів. Вони залучають батьків до процесу планування та виконання навчальних програм, спільно розв'язують проблеми та забезпечують підтримку для успіху учнів.

Прогностична компетентність учителя в Японії є ключовим елементом успішної освіти. Учителі володіють необхідними знаннями, вміннями та педагогічними стратегіями, щоб прогнозувати й адаптувати навчання до потреб учнів, створюють індивідуальні навчальні програми та співпрацюють із батьками та спільнотою для досягнення успіху кожного учня.

Дискусія та висновки

Зміст прогностичної компетентності вчителя в Україні та в Японії схожий, але має деякі відмінності. Наприклад, в Україні більша увага приділяється теоретичним аспектам прогностичної компетентності, а в Японії – практичним аспектам. Крім того, в Україні прогностична компетентність учителя розглядається здебільшого в контексті моделювання та формування вмінь, які будуть потрібні учневі в майбутньому, тоді як у Японії – із урахуванням наявного генетичного досвіду та використання методів, які підтримують культурний зв'язок.

Незважаючи на деякі відмінності, прогностична компетентність є важливою для успішної діяльності вчителя в обох країнах. Вона дозволяє вчителю ефективно керувати освітнім процесом, забезпечувати успішність учнів у навчанні й розвивати їхній творчий потенціал.

Внесок авторів: Євгеній Спіцин – концептуалізація ідей, формування цілей і завдань дослідження; вибір методів дослідження; написання оригінального варіанту статті; Вікторія Лещенко – аналіз джерел, підготовка огляду літератури; написання початкового варіанту, перегляд і редагування статті.

Список використаних джерел

Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти "Стан сформованості читальної та математичної компетентностей випускників початкової школи

закладів загальної середньої освіти" (2019). Ч. II. Математика. Український центр оцінювання якості освіти.

Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" (2021). Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти. (2020) <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/87f502781n16.pdf>

Educational Neuroscience, First Edition. Edited by Denis Mareschal, Brian Butterworth and Andy Tolmie. (2014). John Wiley & Sons, Ltd. Published by John Wiley & Sons, Ltd.

Gardner, Gerald Brousseau (1991). *The Unschooled Mind: How Children Think and How Schools Should Teach*. Basic Books.

Hammond, L. (2023). The predictive competence of teachers: A key to individualized learning and student success. *Journal of Teacher Education*, 74(1), 45–55.

OECD Future of Education and Skills 2030. https://www.oecd.org/education/2030-project/contact/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf.

Robinson, K., & Aronica, L. (2018). The impact of teacher effectiveness on student outcomes: A review of the evidence. *Educational Policy Analysis Archives*, 26(1), 1–45.

PISA-2018. The results. (Volume I). What students know and can do: International report on the results of the international study of the quality of education PISA-2018 (2019) (translation into Ukrainian). Ukrainian Center for Evaluation of the Quality of Education. UCEQA.

Skaalvik, E., & Skaalvik, S. (2003). Teacher self-efficacy and perceived success in teaching: A review of the research. *Educational Psychology Review*, 15(3), 251–277.

Tschannen-Moran, M. (2004). *Trust matters: Leadership for successful schools*. Jossey-Bass.

References

Educational Neuroscience, First Edition. Edited by Denis Mareschal, Brian Butterworth and Andy Tolmie. 2014 John Wiley & Sons, Ltd. Published 2014 by John Wiley & Sons, Ltd.

Yevhenii SPITSYN, PhD (Ped.), Prof.

ORCID ID: 0000-0001-8385-4789

e-mail: spizin.eyg@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Viktoriia LESHCHENKO, PhD Student

ORCID ID: 0000-0001-6899-4484

e-mail: viktoriia.leshchenko@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Gardner, Gerald Brousseau. (1991). *The Unschooled Mind: How Children Think and How Schools Should Teach*. Basic Books.

Hammond, L. (2023). The predictive competence of teachers: A key to individualized learning and student success. *Journal of Teacher Education*, 74(1), 45–55.

Ministry of Education and Science of Ukraine. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

OECD Future of Education and Skills 2030. https://www.oecd.org/education/2030-project/contact/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf.

PISA-2018. The results. (Volume I). What students know and can do: International report on the results of the international study of the quality of education PISA-2018. (2019) (translation into Ukrainian). Ukrainian Center for Evaluation of the Quality of Education. UCEQA.

Professional standard of a teacher of a general secondary education institution. (2020) [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/87f502781n16.pdf>

Report on the results of the first cycle of nationwide monitoring research on the quality of primary education "State of formation of reading and mathematical competencies of primary school graduates in institutions of general secondary education" (2019). Part II. Mathematics. Ukrainian Center for Educational Quality Assessment [in Ukrainian].

Conceptual principles of reforming general secondary education "New Ukrainian School" (2021) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

Robinson, K., & Aronica, L. (2018). The impact of teacher effectiveness on student outcomes: A review of the evidence. *Educational Policy Analysis Archives*, 26(1), 1–45.

Skaalvik, E., & Skaalvik, S. (2003). Teacher self-efficacy and perceived success in teaching: A review of the research. *Educational Psychology Review*, 15(3), 251–277.

Tschannen-Moran, M. (2004). *Trust matters: Leadership for successful schools*. Jossey-Bass.

Отримано редакцією журналу / Received: 01.08.23

Прорецензовано / Revised: 10.08.23

Схвалено до друку / Accepted: 15.08.23

PROGNOSTIC COMPETENCE OF THE TEACHER: ESSENCE AND PLACE IN THE PROFESSIONAL STANDARD

Background. *The article presents the analysis of prognostic competence of teacher. Authors support the point of view of Jerome B. Gardner, that a prognostic competence is an ability to understand the necessities of students and envisage the possible ways of their development, that include ability to observe students, analyse their behavior and give timely and corresponding support to them.*

Results. *The prognostic competence of teacher not only envisages future results but also the ability to adapt oneself to the changes and create effective educational strategies. A prognostic competence can be examined as an ability of teacher to understand the necessities of students and envisage the possible ways of their development; it consists not only in the foresight of future results but also in ability to adapt oneself to the changes, to create effective educational strategies*

As the conducted analysis shows, a prognostic competence is important for teachers, as it allows to them to identify students that have difficulties in studies, and to render necessary support to them, to work out the individualized programs of studies, that deal with the necessities of students, plan lessons and activity, that are interesting for students, to create positive and supportive educational environment, where student can successfully study.

Conclusions. *The comparative analysis of structure of prognostic competence is conducted in the professional standards of teacher in Ukraine and Japan. In Japan in particular, the prognostic competence of teacher includes ability to take into account the necessities of certain generation, genetic transmission of experience, that it is related to that in the Japanese culture a large value is spared to traditions and domestic values. It is considered that experience that a person gets from the ancestors influences their personality and determines their way in life. Japanese teachers take into account influence of generation and genetic transmission of experience on development of the students. The prognostic competence of teacher in Japan is based on the general values of Japanese education, such as mutual respect, responsibility, harmony and independence. A teacher must take into account these values at planning, prognostication and realization of on-line tutorials.*

Keywords: *prognostic competence of teacher, professional standard of teacher, system of higher education, training of teachers, genetic transmission of experience.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у збиранні, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; у рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.